

NEBEZPEČNÉ LÁTKY: BUĎ INFORMOVANÝ, HODNOT' A CHRÁŇ

PEKÁRNE

www.chemicalscampaign.eu

Hodnotenie rizík pri používaní
nebezpečných chemikálií

SLIC
Senior Labour
Inspectors
Committee

Financované úniou

Úvod

Pri činnostiach, ktoré sú súčasťou výrobného procesu v pekárňach, sú zamestnanci vystavení účinnom rozličných nebezpečných látok, ako napríklad prachu z múky a iným prísadám, dezinfekčným a čistiacim prostriedkom.

Táto expozícia (vystavenie), ktorá je hlavne pri vdychovaní, absorpcii kožou alebo pri možnom požití, predstavuje rizikový faktor pre zdravie pracovníkov.

Ako majú zamestnávateľia hodnotiť riziko vyplývajúce z expozície zamestnancov pri práci a rozhodnúť o potrebných preventívnych opatreniach?

1. identifikáciu nebezpečných chemických faktorov a posudzovaním rizika vyplývajúceho z rozličných pracovných postupov a činností na pracoviskách,
2. výberom vhodných preventívnych a ochranných opatrení, ktoré je potrebné aplikovať,
3. preverenie týchto opatrení, či sú dostatočné a zároveň zistením či po ich prijatí nevznikli iné, nové riziká.

AKÉ OPATRENIA

Prednostne sa musia aplikovať kolektívne opatrenia, organizačné opatrenia a v poslednom rade osobné ochranné pracovné prostriedky (OOPP).

Ako sa implementujú kolektívne ochranné opatrenia?

- - výberom vhodných pracovných prostriedkov (pozri príklad na obr. č. 1 a 2)

POZNÁMKA

Pri výbere pracovných prostriedkov, je potrebné sa uistiť, že bezpečnostné požiadavky vzťahujúce sa naňho, boli v celom rozsahu uplatnené.

Ako organizovať prácu v súvislosti so znižovaním alebo eliminovaním rizík?

- Napríklad používať postupy práce, ktoré znižujú únik prachu do pracovného prostredia (dýchacej zóny zamestnancov), znížiť dobu expozície každého pracovníka, odstrániť riziká z priestorov, kde sa nebezpečné chemické faktory vyskytujú a zabezpečením ich vhodného skladovania.

Aké druhy osobných ochranných pracovných prostriedkov majú byť použité

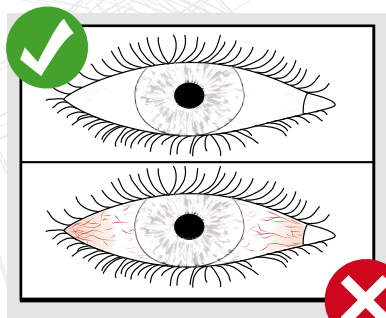
- Predovšetkým je potrebné uvedomiť si, že OOPP sa aplikujú vždy len ako dodatočné, pomocné opatrenia. Najlepším riešením je, keď sa ich používanie môže vylúčiť aplikovaním kolektívnych technických a organizačných opatrení.
- Existuje mnoho druhov OOPP ako napríklad masky, rukavice, okuliare a ochranné pracovné odevy. Je potrebné zohľadniť informácie na etiketách výrobkov a informácie uvedené v kartách bezpečnostných údajov

Existuje dokumentácia, ktorá obsahuje potrebné údaje o látkach?

- Podrobnejšie informácie o výrobkoch nájdete v kartách bezpečnostných údajov, ktoré poskytuje dodávateľ látky. Tam nájdete aj informácie o klasifikácii. **Prečítajte si ich pozorne!**

Mnoho rôznych operácií v pekárňach je sprevádzaných s uvoľňovaním prachu. Prach z múky pozostáva prevažne z jemného prachu vznikajúceho pri mletí obilia alebo iných zŕn a pôsobí dráždivo na dýchacie cesty.

NEBEZPEČENSTVÁ PRE ZDRAVIA SPOJENÉ S PRÁCOU V PEKÁRŇACH.

Prach z múky môže spôsobiť

- Vážne podráždenie očí, ktoré závisí od toho, ako sú jednotlivci exponovaní tomuto prachu

Pracovné postupy predstavujúce najväčšie riziko

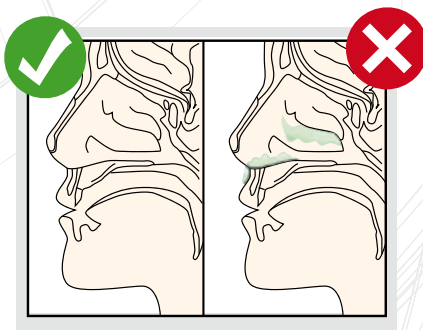
- váženie a miešanie
- údržba, čistenie pracovných prostriedkov

Je potrebné zabrániť treniu si očí rukami od múky

- Podráždenie nosa, nádcha

Následne môže spôsobiť chorobu z povolania – astmu.

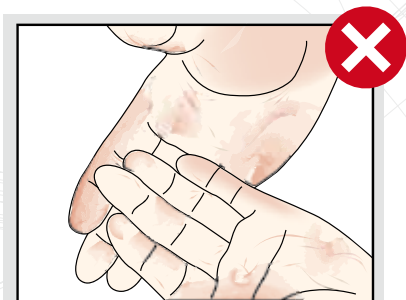
Astma môže vzniknúť v prípade, že pracovníci nepretržite vdychujú prach z múky. Môže to viesť k problémom dýchacích ciest, k ťažkostiam pri dýchaní, pociťovaniu tlaku v hrudníku.

Pracovníci, ktorí sú alergickí na prach z múky nesmú byť zaradovaní na práce v prašnom prostredí.

INÉ RIZIKÁ SPOJENÉ S KONTAKTOM S VÝROBKAMI ALEBO LÁTKAMI

Dermatitída. Spôsobujú začervenanie, svrbenie a vytváranie pluzgierov na pokožke v súvislosti s kontaktom s látkami používanými počas výrobného procesu.

Nie. Prečo? Pracovníci boli v kontakte s komponentmi bez ochranných rukavíc.

Áno. Prečo? Pokožka na rukách je zdravá. Pracovník pracoval v ochranných rukavičkách pri možnom kontakte so surovinami.

Príčinou dermatitídy v pekárňach je kontakt s rozličnými ingredienciami ako napríklad s olivovým olejom ako aj s prachom z múky/cesta, cukru, korenia, bylín a iných prísad. Prejavmi ochorenia je sčervenanie pokožky, svrbenie, vytváranie škvŕn a pluzgierov. Ruky a predlaktie sú časti tela, ktoré bývajú najviac postihnuté.

JE DÔLEŽITÉ VYKONÁVAŤ PREVENTÍVNE OPATRENIA A KONTROLOVAŤ RIZIKÁ. PREČO?

PRÍKLAD Č. 1 – LOKÁLNE ODSÁVANIE

Nie. Prečo? Pracovník vyprázdňuje vrece s múkou z veľkej vzdialenosti od mixéra (hnetiča), čím spôsobuje rozvírenie prachu z múky. Nie je aplikované lokálne odsávanie alebo protiprašná ochrana dýchacích ciest.

Áno. Prečo? Pracovník vyprázdňuje vrece s múkou tesne do nádoby mixéra (hnetiča), je aplikované lokálne odsávanie a navyše používa OOPP na ochranu proti prachu.

PRÍKLAD Č. 2 – ADOPTING GOOD WORKING PRACTICES I

Nie. Prečo? je to príklad zlej praxe. vytvára sa veľa prachu pretože sa s vrecom manipuluje nesprávne.

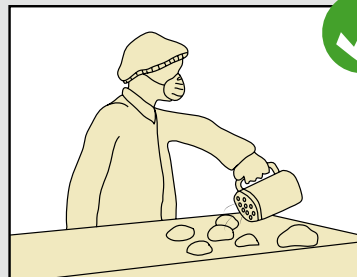

Áno. Prečo? Pracovník vyprázdňuje vrece v tesnej blízkosti nádoby bez toho, aby sa nadmerne vytváral prach.

PRÍKLAD Č. 3 – APLIKOVANIE DOBREJ PRAXE:

Nie. Prečo? Pracovník rozprašuje múku, cukor ručne, nepoužíva na to vhodné pomôcky, dochádza k vytváraniu sa prachu.

Áno. Prečo? Pracovník používa vhodnú pomôcku (napríklad cukorníčku).

Aké opatrenia sa odporúča prijať?

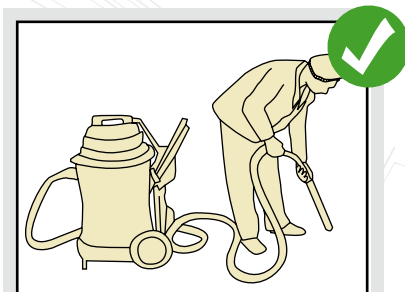
- vyberajte zariadenia, ktoré majú zabudované lokálne odsávanie alebo toto odsávanie dodatočne nainštalovať v blízkosti miesta, kde sa najviac vytvára prach
- pravidelne kontrolujte účinnosť odsávania
- znížte počet exponovaných pracovníkov na minimum
- používajte také postupy prác, pri ktorých je vytváranie prachu redukované
- udržiavajte čistotu na pracovisku
- snažte sa vyhnúť rozsypaniu múky a keď sa to predsa stane, bezodkladne odstrániť rozsypaný materiál
- zabráňte vytváraniu nadmerného prachu pri vysypávaní materiálu do hnietičov
- mixéry a hnietiče cesta zapnite na začiatku práce najprv na najpomalší stupeň
- rolujte prázdne vrecia z múky a iných surovín smerom od vrchu ku spodku vrecia
- vrecia nenarovnáajte a neskladajte
- používajte vhodné pomôcky na pomúčenie/pocukrovanie a pod., nerozprašuj materiál ručne

- používajte ochranu dýchacích ciest vždy, keď je to nevyhnutné
- vykonajte oboznamovanie a informovanie pracovníkov o rizikách a o prijatých opatreniach, ktoré toto riziko znižujú
- zabezpečte zdravotný dohľad

PRÍKLAD 4 – APLIKOVANIE ZÁSAD DOBREJ PRAXE PRI ČISTENÍ A UPRATOVANÍ

Nie. Prečo? Zametanie rozvíri prach do pracovného prostredia.

Áno. Prečo? Na odstraňovanie prachu sa používajú priemyselné vysávače.

Ktoré postupy čistenia a upratovania sa odporúčajú?

- nepoužívajte stlačený vzduch
- nepoužívajte kefy a metly
- používajte účinné priemyselné vysávače na odstraňovanie prachu z múky a iných práškových surovín
- keď je to možné, uprednostnite používanie lopatky na pridávanie múky a iných práškových surovín pred priamym sypaním z vreca
- vždy keď vykonávate krátkodobú prácu spojenú s uvoľňovaním prachu, používajte ochranu dýchacích ciest (protiprašné respirátory).

Iné odporúčané opatrenia-

- pracujte s múkou a inými práškovými surovinami opatrne
- minimalizujte vytváranie prachu z múky.

VNÍMAJ NEBEZPEČNÉ CHEMICKÉ FAKTORY

Vnímanie je prvým krokom pri činnostiach spojených s prítomnosťou chemických faktorov.

Po dodaní suroviny je potrebné:

- identifikovať, registrovať a monitorovať jej príjem
- skontrolovať stav obalov (čo sa týka ich prípadného poškodenia alebo správnosti označovania chemických látok a zmesí)
- skontrolovať informácie na obaloch
- oboznámiť sa s informáciami uvedenými v kartách bezpečnostných obaloch výrobku.

Všetky nádoby (obaly) obsahujúce nebezpečné látky alebo zmesi musia byť opatrené bezpečnostným označením.

Označenie musí byť čitateľné a musí obsahovať nasledovné informácie:

- názov výrobku
- identifikačné údaje výrobcu
- identifikačné údaje o dovozcovi, distribútorovi
- R vety
- S vety
- bezpečnostné symboly a slovné označenia

AKÝ VÝZNAM MÁ OZNAČOVANIE?

Identifikácia nebezpečenstva (v súlade s chemickým zákonom)

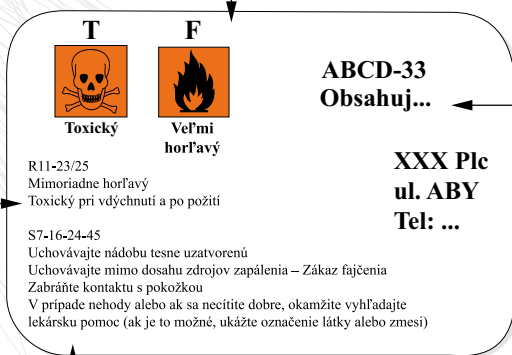
Poznámka: okrem symbolov, ktoré označujú látky toxické, nebezpečné pre zdravie a dráždivé, tiež symboly ktoré označujú látky karcinogénne, mutagénne, škodlivé pre reprodukciu, sú charakterizované aj prostredníctvom R viet.

IDENTIFIKÁCIA VÝROBKU
(látky alebo zmesi)

ZLOŽENIE
Zoznam látok ktoré obsahuje zmes je uvedený v závislosti od ich množstva a toxicity.

**SLOVNÉ OZNAČENIE
RIZIKA
(R-vety)**
v zmysle výnosu
MH SR č. 3/2010

**SLOVNÉ OZNAČENIE
NA BEZPEČNÉ
POUŽITIE
(S-vety)**
v zmysle výnosu
MH SR č. 3/2010

**Identifikácia osoby, ktorá
uviedla látku na trh**
(meno, sídlo, telefónne číslo)

KTORÉ SYMBOLY SA POUŽÍVAJÚ PRI OZNAČOVANÍ?

Nebezpečenstvo je v Európe identifikované v zmysle prílohy II 67/548/EEC

1

2

3

4

5

6

7

8

Symbole majú nasledovný význam:

1 - Veľmi horľavé (F) a
Mimoriadne horľavé (F+)

2 - Toxické a veľmi toxické

3 - Žieravé (C)

4 - Oxidujúce (O)

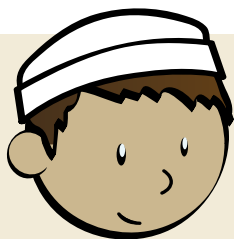
5 - Škodlivé (Xn)

6 – Dráždivé (Xi)

7 – Výbušné (E)

8 – Nebezpečné pre životné prostredie

Práca (Pracovná pozícia)	Odporúčané opatrenia
Práca s miesičmi cesta	■ Umiestniť lokálne odsávanie na kritické miesta z dôvodu zníženia prašnosti. ■ Kontrolovať účinnosť odsávacieho zariadenia. ■ Osvojiť si bezpečné pracovné postupy ako napríklad, rolovanie prázdnych vriec od múky smerom z vrchu do spodu a vysypávanie surovín v tesnej blízkosti mixéra.
Miešanie prísad	■ Pri používaní mixéra (hnietiča) najprv zapnite na nižší rýchlostný stupeň do vtedy, kým nie sú všetky prísady spojené. ■ Používajte pracovné pomôcky na sypanie múky (popráškovanie) a iných prašných surovín.
Čistiace práce	■ Používajte vysávače namiesto zametania. ■ Používajte ochranu dýchacích ciest pri činnostiach, ktoré sú spojené s vyšším rizikom uvoľňovania prachu. ■ Používajte rukavice, keď pracujete s výrobkami, ktoré sú nebezpečné.

Čo sú to karty bezpečnostných údajov?

TKarty bezpečnostných údajov umožňujú zistiť, ktoré nebezpečné chemické faktory sa nachádzajú v používaných výrobkoch a pomáhajú pri posudzovaní rizík na pracoviskách, na ktorých môžu byť zamestnanci exponovaní týmto faktorom pri práci.

Pri dodávaní nebezpečných látok a zmesí alebo predtým ako sú tieto látky dodané, je každý výrobca, dovozca alebo distribútor povinný poslať používateľovi karty bezpečnostných údajov, ktoré obsahujú údaje potrebné na ochranu zdravia a pracovného prostredia. Informácie v kartách bezpečnostných údajov musia byť vyhotovené v jazyku členského štátu EÚ na ktorom sa pracovisko nachádza. **V prípade, že to tak nie je, kontaktujte výrobcu alebo dovozcu vašich chemikálií.**

Bližšie informácie vám môžu byť poskytnuté u koordinátora tejto kampane za Slovenskú republiku:

Ing. Daniela Gecelovská, Národný inšpektorát práce

e-mail: daniela.gecelovska@ip.gov.sk

Masarykova 10, 040 01 Košice

telefón: 055 7979 918

alebo na všetkých miestne príslušných inšpektorátoch práce.

ATC je výlučne zodpovedný za obsah tejto publikácie.